

PRAKTISCHE FICHE: DUURZAME AANKOOP VAN KANTOORBENODIGDHEDEN

Deze fiche geeft u praktisch advies voor de volgende productcategorieën:

- **Kleine papierwaren: enveloppen, etiketten, notablokken, schriften, post-its...**
- **Schrijfbenodigdheden: markers, fluostiften, pennen, rollerballpennen...**
- **Klasseren en archiveren: archiefdozen, hang- en ringmappen, tussenbladen, showtassen...**

Hieronder vindt u de basiscriteria voor elke productcategorie.

In 3 tips:

- Koop producten die gemaakt zijn van gerecycleerde of gecertificeerde duurzame grondstoffen.
- Koop producten die geschikt zijn voor het beoogde gebruik: aangepast papiergewicht, robuust product...
- Vermijd zoveel mogelijk producten van plastic (en dus ongezond): mappen, dossiers, archiefdozen...

We leggen hieronder in detail uit waarom!

Deze fiche wil een antwoord geven op de vraag: hoe kunt u ertoe bijdragen de aankoop van kantoorbenodigdheden in uw bedrijf duurzamer te maken?

A) Een aantal praktische adviezen voor duurzamer aankopen

1. Kleine papierwaren (enveloppen, etiketten, notablokken, schriften en post-its)

Voor kleine papierwaren zijn de belangrijkste milieulabels op de markt: Blauwe Engel, FSC en PEFC.

De milieu-impact van deze productcategorie zit vooral in de volgende twee aspecten:

- 1) de productie van papier;
- 2) gerecycleerd papier en duurzaam papier (FSC/PEFC gecertificeerd).

De labels FSC en PEFC bevatten enkel criteria over de herkomst van de vezels.

Het label Blauwe Engel heeft bredere criteria, vooral voor de productie van papier.

De meest duurzame optie is producten te kopen gemaakt van 100% gerecycleerde vezels en die labels dragen met criteria die verband houden met de impact van de productie (b.v. Blauwe Engel).

Let ook op het gewicht van de producten. Hoe hoger het gewicht, hoe minder milieuvriendelijk het product.

Voor enveloppen koopt u bijvoorbeeld 80 g/m². Voor kladpapier kiest u papier met een gewicht tussen 45 g/m² en 70 g/m², terwijl u voor notitieboekjes met harde kaft, papier kiest met een gewicht tussen 70 g/m² en 90 g/m².

Beperk plasticen artikelen tot een minimum en kies producten die alleen van papier/karton zijn gemaakt.

- ➔ Vermijd bijvoorbeeld schriften en notablokken met ringen en/of bladen die met plastic en/of metaal zijn bekleed; enveloppen met plasticen onderdelen en schriften met plasticen tussenbladen.

Ten slotte moet u erop letten dat de lijmen geen oplosmiddelen bevatten.

2. Schrijfbenodigdheden (markers, fluostiften, rollerballpennen en potloden)

Voor schrijfbenodigdheden zijn de belangrijkste labels op de markt: Blauwe Engel, NF Environnement, Nordic Swan, FSC en PEFC.

2.1. Producten met de milieulabels Blauwe Engel, NF Environnement of Nordic Swan

Koop voor markers, pennen en rollerballpennen producten met het label NF Environnement, gemaakt van gerecycleerd materiaal (hout, plastic, enz.) en navulbaar. Koop geen kartonnen pennen. Ze zien er milieuvriendelijk uit maar zijn niet robuust genoeg, zodat u ze vaker zult moeten vervangen.

Koop voor fluostiften producten met het milieulabel Blauwe Engel.

Koop voor potloden producten met het milieulabel Nordic Swan, gemaakt van gerecycleerd materiaal. Het is belangrijk dat het houten gedeelte natuurlijk is en niet gelakt.

Vervang tenslotte de vulpotloden door gewone potloden. Vulpotloden hebben alleen een toegevoegde waarde als ze worden bijgevuld, anders niet.

Korte vergelijking van labels :

Het Blauwe Engel-label heeft criteria voor materialen. Hout moet ten minste voor 70% uit duurzaam beheerde bossen afkomstig zijn en papiervezels moeten voor 100% gerecycleerd zijn. Verder moeten de producten navulbaar zijn. Bepaalde giftige producten of verpakkingen zijn verboden of het gebruik ervan is beperkt.

Het NF-milieulabel bevat criteria voor de kwaliteit van het product. Is het bestand tegen vallen? Hoe lang kunt u ermee schrijven? Wat is het debiet? Ook zijn er criteria voor inkten, gevaarlijke/toxische producten, zware metalen en grondstoffen.

Het Nordic Swan-label heeft vooral milieucriteria. Andere (minimale) criteria hebben betrekking op de hardheid van het materiaal. De milieucriteria houden verband met hulpbronnen (ten minste 30% van de kunststoffen moet van hernieuwbare of gerecycleerde grondstoffen afkomstig zijn), chemicaliën, voor hout-, papier-, karton- en pulpproducten (jaarlijks moet ten minste 30% van de papiervezels afkomstig zijn uit gecertificeerde bossen of 75% van de vezels moet bestaan uit gerecycleerde vezels, houtspaanders of zaagsel, of een combinatie van beide).

→ Meer informatie onder punt B.

2.2. Producten met milieulabel FSC of PEFC

Als alternatief, en voor producten uit hout of karton, kan u producten kopen met FSC- of PEFC-label.

De criteria voor FSC- en PEFC-labels hebben uitsluitend betrekking op de oorsprong van de vezels (zie onderstaande tabel).

3. Benodigdheden om te klasseren of te archiveren (archiefdozen, hangmappen, ringmappen, tussenbladen en showtassen)

Blauwe Engel en FSC zijn de belangrijkste milieulabels op de markt voor archiveringsmateriaal.

De beste keuze is het Blauwe Engel-label: het garandeert dat de materialen gemaakt zijn van 100% gerecycleerd papier. Het bevat ook bepaalde criteria in verband met de productiefase (verbod op gevaarlijke stoffen, enz.).

Alternatieven zijn de labels FSC en PEFC, die producten aanbieden uit gerecycleerde vezels en/of vezels van hout uit duurzame bossen. Ze hebben echter geen criteria met betrekking tot de productiefase.

Beperk voor deze artikelen ook zoveel mogelijk het gebruik van plastic en geef de voorkeur aan producten die alleen van papier of karton zijn gemaakt.

→ Vermijd plasticen tussenbladen en ringmappen of met plastic beklede hangmappen.

B) Milieulabels

Milieulabels kunnen goede hulpmiddelen zijn om de juiste keuzes te maken als u duurzaam aankoopt.

Niet alle milieulabels hebben echter dezelfde criteria.

Milieulabels bieden de garantie van controle door een onafhankelijke derde partij.

Ook kunnen ze dienen als bewijs dat de producten vervaardigd zijn uit duurzame materialen en aan bepaalde sociale, ecologische en kwaliteitscriteria voldoen.

Voor kantoorbenodigdheden zijn de relevante milieulabels:

- Blauwe Engel
- FSC en PEFC
- NF Environnement
- Nordic Swan

B.1. Criteria van de labels FSC en PEFC

FSC heeft 3 labels:

- **FSC 100%:** geeft aan dat al het hout in het product in kwestie afkomstig is uit 100% FSC-gecertificeerde bossen.

- **FSC mix:** geeft aan dat al het hout in het product voor ten minste 70% uit verantwoorde vezels bestaat (hout uit FSC-gecertificeerde bossen en/of post-consumer gerecycleerd materiaal). De resterende 30% is afkomstig van niet-gecertificeerd hout dat wel wordt gecontroleerd. Het is dus een mengsel van vezels van verschillende oorsprong.

- **FSC recycled :** geeft aan dat het volledige houtgedeelte van het product gemaakt is van 100% gerecycleerd materiaal (met een minimum van 85% post-consumer gerecycleerd materiaal).

Voor PEFC bestaan 2 labels :

- **PEFC-Gecertificeerd :** garandeert dat het product voor ten minste 70% uit PEFC-gecertificeerde grondstoffen bestaat (uit een PEFC-gecertificeerd bos of uit gerecycleerd materiaal). Het percentage gerecycleerd materiaal moet minder dan 99% bedragen.

- **PEFC-Gerecycleerd :** garandeert dat het product voor 100% uit gerecycleerde grondstoffen bestaat.

B.2. De belangrijkste criteria van het Blauwe Engel-label

Voor kleine papierwaren:

- Alle papiervezels moeten voor 100% uit gerecycleerd materiaal voortkomen.
- Vernis is alleen toegelaten om de omslagen van bijvoorbeeld schriften te beschermen.
- Bepaalde zware metalen zijn verboden.
- Koolwaterstoffen in drukinkt en vernis worden beperkt.

- Kleefmiddelen die diisobutylfalaat bevatten, mogen niet in de fabricage worden gebruikt.
- Afgewerkte producten moeten ontinkt kunnen worden en eventuele op de producten aangebrachte kleefstoffen moeten verwijderbaar zijn (recycleerbaarheid).
- ➔ Via deze [link](#) vindt u de lijst van beschikbare producten.
- ➔ Voor meer gedetailleerde informatie over criteria, kunt u [hier](#) terecht.

Voor schrijfbepijndigheden:

Gebruik van grondstofbesparende materialen

- Het gebruikte hout moet afkomstig zijn uit legale bronnen. Ten minste 70% moet afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen.
- Het gebruikte plastic moet bestaan uit:
  - ≥ 80 % post-consumer gerecycleerd materiaal, ofwel
  - ≥ 60 % hernieuwbare grondstoffen.
- De papiervezels moeten gemaakt zijn van 100% gerecycleerd papier.
- Geen oppervlaktebekledingen uit aluminium of metaal.

Recycleerbaarheid van producten

- Het is verplicht navulsystemen aan te bieden, met name voor vulpotloden, intrekbare potloden, balpennen, vulpennen, enz.

Eisen rond gezondheid en milieubescherming (verbod op of beperking van het gebruik van bepaalde giftige producten)

- Gevaarlijke producten zijn uitgesloten.

Verpakkingen

- Voor papier en karton: voor 80% uit gerecycleerde vezels samengesteld.
- Voor kunststoffen: 50% van het gewicht samengesteld uit post-consumer gerecycleerde materialen.

Externe verpakking

- De externe verpakking (ook voor navullingen) mag uitsluitend van papier en/of karton zijn en moet voor 80% uit gerecycleerde vezels bestaan.
- ➔ Via deze [link](#) vindt u de lijst met beschikbare producten.
- ➔ Voor meer gedetailleerde informatie over de criteria verwijzen we naar deze [link](#).

Materiaal voor klasseren en archiveren (criteria voor ecologisch gerecycleerd karton):

- De papiervezels in de producten zijn gemaakt van 100% gerecycleerd papierafval.
- Het gebruik van gevaarlijke producten is beperkt.
- Het gebruik van optische witmakers of kleurstoffen die zware metalen bevatten, is verboden.

➔ Voor meer gedetailleerde informatie over de criteria verwijzen we naar deze [link](#).

B.3. Label NF Environnement (criteria voor schrijfbenodigdheden)

- Valtest (drop test).
- Schrijflengte en capaciteit.
- Balpennen en vullingen moeten voldoen aan de norm NF ISO 12 757 deel 1.
- Rollerbalpennen en vullingen moeten voldoen aan de norm NF ISO 14 145 deel 1.
- Debiet van markers en markeerstiften.
- Inkten: beperking van gevaarlijke preparaten, gevaarlijke stoffen, in pigmenten van bepaalde metalen, afwezigheid van VOC's.
- Kunststoffen in schrijfwaren mogen geen oplosbare zware metalen bevatten.
- Verbod op of beperking van bepaalde ftalaten in schrijfbenodigdheden.
- Pennen moeten gemaakt zijn van hernieuwbaar of gerecycleerd materiaal (35% van het totale gewicht van de pen).
- Eisen inzake hervulbaarheid.
- Eisen in verband met grondstoffen:
  - Als het potlood van hout is, moet het hout afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen.
  - De andere materialen waaruit het potlood bestaat (met uitzondering van vulpotloden) moeten gemaakt zijn van materialen die voor 100% uit hernieuwbare grondstoffen bestaan of voor ten minste 60% gerecycleerd zijn.
  - Voor de coating worden producten op waterbasis gebruikt.

➔ Voor meer gedetailleerde informatie over de criteria verwijzen we naar deze [link](#).

B.4. Label Nordic Swan (criteria voor schrijfbenodigdheden)

Milieu-eisen

- Grondstoffen
- Ten minste 30% van de plasticen materialen moet afkomstig zijn van hernieuwbare of gerecycleerde grondstoffen.
- Gebruik van metaal in verpakkingen, kisten, haspels of onderdelen is verboden.
- Het is verplicht om navullingen aan te bieden voor navulbare balpennen en potloden.
- Chemische producten

- Verbod op het gebruik van zware metalen, vluchtige organische verbindingen en gehalogeneerde organische oplosmiddelen.
- Parfums, aroma's of andere aromatische verbindingen (bijvoorbeeld etherische oliën, plantaardige oliën en plantenextracten) mogen niet in de chemische verbinding worden opgenomen.
- Hout, papier, karton en papierpulp
- Ten minste 30% van de vezels van het papier moet jaarlijks afkomstig zijn uit gecertificeerde bossen of 75% van de vezels moet bestaan uit gerecycleerde vezels, houtspaanders of zaagsel, of een combinatie.
- Plastiek
- Verbod op de toevoeging van bepaalde stoffen, zoals parfums, aroma's of andere aromatische verbindingen: deze mogen niet in de productmaterialen worden opgenomen.
- Gebruik en kwaliteit
- Voor kleurpotloden, verf en lijm moet de verpakking/container hersluitbaar zijn, zodat het product niet uitdroogt.
- Het label bevat criteria voor de hardheid van het materiaal.
- ➔ Voor meer gedetailleerde informatie over de criteria verwijzen we naar deze [link](#).

C) Context en problematiek

Ondanks de digitalisering en de veralgemening van informatica, gebruiken we nog steeds veel kantoorbenodigdheden.

Elke dag maken we handgeschreven notities, versturen we post, archiveren we papieren documenten..

Veel van deze benodigdheden zijn gemaakt van papier. De papier- en pulpindustrie is erg ontwikkeld in Europa en is energie- en materiaalintensief. Het is de grootste verbruiker van energie na de petrochemische industrie!

➔ **Wist u dat** het bijvoorbeeld 3 keer meer energie kost om conventioneel papier te produceren dan om gerecycleerd papier te maken?

➔ Voor meer informatie over gerecycleerd papier, zie o.a. [deze link](#).

Water is ook een essentieel ingrediënt om pulp te maken en onzuiverheden te verwijderen.

De papierindustrie is eveneens een van de drie grootste CO₂-producenten.

Het is dus van het grootste belang te kiezen voor een duurzaam aankoopbeleid.

➔ Voor meer informatie over de milieueffecten van papier verwijzen we u naar de [fiche](#) over duurzaam inkopen van printerpapier.

Veel van deze benodigdheden zijn gemaakt van plastic. Bij de productie en de afbraak van plastic komen echter stoffen vrij die giftig zijn voor zowel het milieu als onze gezondheid.

Duurzaam aankopen is vooral uw producten goed kiezen. Voor papierproducten zijn de keuze van de vezeloorprong en de keuze van het juiste, aan de behoeften aangepaste papiergewicht van essentieel belang. Koop robuust materiaal voor langduriger en dus duurzamer gebruik.

Duurzaam gebruik vereist recycling en hergebruik van bepaalde voorraden. Maar al te vaak worden veel voorraden weggegooid, ook al zijn ze nog perfect bruikbaar. Maak er dus een punt van om materiaal dat in goede staat is (mappen, ringmappen, archiefdozen, enz.) opnieuw te gebruiken.

➔ Baseer uw aankoopcriteria op de volgende drie kernwoorden: gerecycleerd, robuust en recycleerbaar.

D) Nuttige informatiebronnen

- [Blauwe Engel](#) is een onafhankelijk en betrouwbaar Duits label dat hoge eisen stelt aan milieuvriendelijke producten en diensten;
- De labels [FSC 100% - FSC Mix - FSC-Recycled](#) leggen een beginniveau van kwaliteit aan bosbeheer op;
- Het label [NF Environnement](#) vindt u op kwaliteitsproducten met beperkte milieu-impact;
- Het label [Nordic Swan](#) streeft ernaar de milieueffecten van de productie en het verbruik van goederen te verminderen;
- De producten [PEFC-gecertificeerd en PEFC-gerecycleerd](#) bieden de garantie dat het bosbeheer continu en duurzaam is;
- De site [Labelinfo](#) is de Belgische online databank voor duurzame labels. Dankzij deze site kunt u labels beter begrijpen en evalueren;
- [Dit artikel](#) van écoconso over kantoor materiaal.